

Forslag til forespørgselsdebat om udvidelse af vores mandat på udenrigsområdet

(Medlem af Inatsisartut, Pipaluk Lynge, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, Erhverv og Råstoffer)

Naalakkersuisut takker forslagsstilleren til denne vigtige debat om udvidelse af vores mandat på udenrigsområdet. Naalakkersuisut er grundlæggende enige med forslagsstilleren i, at vi skal have så meget at skulle have sagt selv som muligt på de områder som ikke kan hjemtages i henhold til gældende selvstyrelov. Herunder på udenrigsområdet, hvor vi grundlæggende ønsker at kunne agere mere selvstændigt.

De beslutninger som påvirker vort folk og vort land skal tages af os, som bor her og kalder Kalaallit Nunaat, vort hjem. Det er os selv som bedst kan repræsentere vores interesser og værdier i udlandet. Vi kan repræsentere os selv bedst over for vores samarbejdspartnere. Kun vi kender vort land, vort folk og vort samfund, som vi gør. Derfor er vi også dem som er bedst til at vurdere hvad der gavner vort land, folk og samfund. Det kræver større kompetencer på udenrigs-, sikkerheds- og det forsvarspolitiske område.

Hvis vi skal diskutere ændringer af vores mandat på udenrigsområdet, er det således vigtigt, at vi konkretiserer hvad vi ønsker at opnå. Naalakkersuisut mener, at det er vigtigt at udvide vores reelle og formelle udenrigspolitiske kompetencer særligt i en ustabil og usikker verden.

For at løfte den opgave kræver det også, at vi tilføjer flere økonomiske ressourcer til de nævnte områder og udvikler vores kapaciteter, personalemæssigt, fagligt og med de nødvendige faciliteter og udstyr der skal til for, at vi skal kunne løfte det udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske område på grønlandsk side til et passende niveau og varetage vore interesser på effektiv og forsvarlig vis.

De tre nævnte områder, udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken hænger i dag meget tæt sammen i en grønlandsk kontekst, men også internationalt. Det betyder, at der også sættes høje krav til fortrolighed og evne til at håndtere klassificerede oplysninger. Hvis vi derfor skal kunne håndtere stadig flere og større udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske spørgsmål på seriøs politisk og faglig vis – og andre lande og organisationer skal fortsætte med at tage os alvorligt - skal vi sikre os, at den faglige rådgivning og rammerne, der understøtter vores politiske beslutninger og stillingtagen følger med. Andet vil ikke være ansvarligt.

Vi skal ligeledes have ressourcerne til at fastholde de bilaterale forhold vi har indledt i de sidste år. De forskellige bilaterale forhold styrker os diplomatisk. Disse nye forhold kræver dog ressourcer at opretholde og udvikle. Hvis ikke vi kan det, mister vi troværdighed og værdifulde bilaterale partnerskaber.

Verden er under forandring, og der er intensive internationale aktiviteter mellem lande og i organisationer, hvor lande sikrer egne og fælles interesser og forsøger at sikre sig i denne nye ustabile og usikre verden. Det internationale samfund venter ikke på Grønland. Heller ikke når det kommer til Arktis. Derfor, hvis vi skal overholde vores ord om ”Intet om os, uden os”, så skal vi investere mere i

det udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske område. Det handler ikke kun om lovparagraffer i forhold til om vi kan deltage mere – det handler ligesom meget om hvor meget vi investerer i området.

Vi ønsker at blive medlem af nogle internationale organisationer. Vi kan dog ikke blive medlem af alle organisationer. Her kan begrænsningen for Grønland ligge i, at vi endnu ikke er en selvstændig stat. Et medlemskab af en organisation koster ligeledes ressourcer. For eksempel skal vi regne med, at det vil koste yderligere ressourcer, hvis vi lykkes med at blive mere ligestillet i det nordiske samarbejde. I den sammenhæng er det vigtigt at huske på, at pengene skal komme et sted fra og vi skal have folk til at varetage det daglige arbejde relateret til et medlemskab.

Vi skal også huske på, at selvstyreloven ikke er en statisk lov. Naalakkersuisut har igennem årene arbejdet for og vil fortsætte med at arbejde for, at vi som kommer fra og bor her i landet, får mere at skulle have sagt, når det kommer til vores anliggender eller sager som vi har direkte interesse i. Et konkret eksempel er vores engagement i forsvars- og sikkerhedspolitiske sager med Danmark, hvor vi for første gang har været med til at forhandle forsvarspakker som omhandler Arktis og Nordatlanten.

Naalakkersuisut giver forslagsstilleren ret i, at vi til stadighed skal udvikle vores ageren og praksis på det udenrigspolitiske område. Vi er opmærksomme på ønsket om ligestilling og at der er eksempler på et behov for mere tillidsbaseret forhold på udenrigsområdet, som forslagsstilleren også påpeger. Når det er sagt, skal vi også anerkende, at der indimellem er robuste diskussioner mellem vort land og Danmark, også er gode samarbejder mellem vore to landes udenrigstjenester. Et eksempel er samarbejdet i højniveau-arbejdsgruppen med USA, hvor samarbejdet mellem Danmark og Grønland fungerer godt og der er fremdrift. Ligeledes har vi et godt samarbejde med Danmark vedrørende forholdet med EU.

Naalakkersuisut er overbeviste om, at vi alle ønsker at udvikle vores kompetencer på de områder som er vigtige for os. Det er der også mulighed for inden for Selvstyrelovens rammer på det udenrigspolitiske område. Selv om der er forskel på formelle lovrammer og udvikling af praksis, er det vigtigt, at vi løbende udvikler vores udenrigspolitiske praksisser, da praksis er med til at flytte udviklingen. Vi ønsker for eksempel ikke, at der nødvendigvis altid skal være danske repræsentanter med, når Naalakkersuisut mødes med tredjelande. Vi tager dog gerne samtaler og rådgivning med Danmark forud for sådanne møder. Det er også værd at huske, at Hjemmestyreloven af 1979 ikke indeholdte de større bestemmelser på netop udenrigsområdet, men at vores arbejde med området betød, at vi kunne udvikle vores kompetencer og udvikle mere selvstændige ageren på den udenrigspolitiske scene gennem praksis.

For så vidt angår forslagsstillersens sidste spørgsmål så er det korrekt at det er Danmark vi skal forhandle med såfremt begge parter ønsker at ændre i Selvstyreloven. Men selvstyreloven har dog den forskel fra andre love, at den har været igennem en fælles kommission mellem Danmark og vort land, hvor lovudkastet har været forhandlet igennem flere år før, at selvstyrets indførelse blev sendt til folkeafstemning og derefter godkendt i begge parlamenter. Vi skal huske på at forud for den fælles Grønlandsk-danske selvstyrekommission var en ren grønlandsk selvstyrekommission. Vores egen grønlandske selvstyrekommission kom med anbefalinger, som den grønlandske side kunne benytte under fælleskommissionens arbejde. Det kræver derfor en grundig forberedelse på egen side, før vi begynder at forsøge at ændre på rammerne af selvstyreloven. Derefter skal aftales et forløb med regeringen i Danmark, før vi kan diskutere og forhandle om ændring af loven med Danmark. Således skal vi på grønlandsk side være enige om og klar over præcist hvad det er vi ønsker at ændre på i

selvstyreloven. Vi forberedte os således forud for den Grønlandsk-danske Selvstyrekommission. En sådan tilgang kan Naalakkersuisut støtte.

Med disse ord ønsker jeg Inatsisartut en konstruktiv debat.